



Namatek
True Education

**Sustainable
development**

www.namatek.com

توسعه پایدار

فهرست مطالب

۱. توسعه پایدار چیست؟
۲. اهداف توسعه پایدار چیست؟
۳. ارکان یا بخش‌های توسعه پایدار چیست؟
۴. کاربردهای توسعه پایدار
۵. مزایای استفاده از توسعه پایدار در جوامع

پایداری، پایه و اساس چارچوب جهانی پیشروی امروزی برای همکاری‌های بین‌المللی است. دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار و اهداف توسعه پایدار در ژوئن ۲۰۲۲، رهبران محیط زیست از سرتاسر جهان را گرد هم آورد تا ارزیابی کنند که ما کجا بوده‌ایم و به کجا می‌رویم. در این مقاله به بررسی مفهوم توسعه پایدار، اهداف، بخش‌ها و کاربردهای توسعه پایدار خواهیم پرداخت.

توسعه پایدار چیست؟



توسعه پایدار به معنای برآوردن نیازهای حال است و در عین حال اطمینان از این که نسل‌های آینده نیز می‌توانند نیازهای خود را برآورده کنند. این موضوع، سه رکن دارد که عبارت‌اند از:

- اقتصادی
- زیست محیطی
- اجتماعی

برای دستیابی به توسعه پایدار، سیاست‌ها در این سه حوزه باید با یکدیگر کار کنند و از یکدیگر حمایت کنند. در سال ۲۰۱۵، رهبران جهان در مورد

دستور کار ۲۰۳۰، مجموعه‌ای از ۱۷ هدف توسعه پایدار و ۱۶۹ هدف پیشنهادی توسط سازمان ملل متحد به توافق رسیدند. اتحادیه اروپا در شکل دادن به دستور کار ۲۰۳۰ نقش اساسی داشت. اتحادیه اروپا و کشورهای عضو آن کاملاً متعهد به اجرای دستور کار ۲۰۳۰ و اهداف توسعه پایدار هستند. در ژوئن ۲۰۲۲، کمیسیون بررسی سیاست تجارت و توسعه پایدار (TSD) خود را منتشر کرد.

نحوه اندازه‌گیری توسعه پایدار

پایداری با ارزیابی عملکرد سه بخش اصلی به صورت کلی اندازه‌گیری می‌شود، به ویژه برخورد متعادل با هر سه این بخش‌ها. این سه اصل کلیدی، یک سیستم اندازه‌گیری از خود ارائه نمی‌دهند؛ اما روش‌های اخیر اندازه‌گیری پایداری تلاش کرده‌اند تا پایداری را از طریق آنها اندازه‌گیری کنند. اگرچه هیچ اندازه‌گیری رسمی جهانی برای پایداری وجود ندارد، بسیاری از سازمان‌ها در حال توسعه ابزارها و شیوه‌های خاص صنعت برای قضاوت در مورد نحوه عملکرد اصول اجتماعی، زیست محیطی و اقتصادی به عنوان بخشی از یک سازمان هستند.

نحوه تأثیر توسعه پایدار بر کسب و کار

رویکرد سه گانه برای راه‌اندازی یک سازمان از جهات مختلفی برای مشاغل مفید است. نه تنها رعایت استانداردهای سازمان ملل در مورد پایداری زیست محیطی اخلاقی و مهم است؛ بلکه مقرون به صرفه است و وجود یک مدل تجاری قوی‌تر را امکان‌پذیر می‌کند. علاوه بر این، پایداری، سازمان را قادر می‌سازد تا کارکنان، سهامداران و مشتریانی را جذب کند که در اهداف

پایداری سرمایه گذاری می‌کنند و این ارزش‌ها را به اشتراک بگذارند. بنابراین تأثیر پایداری می‌تواند برای تصویر کسب و کار و همچنین درآمد مثبت باشد.

اهداف توسعه پایدار چیست؟



دستور کار ۲۰۳۰ و اهداف آن چشم اندازی جامع برای توسعه پایدار ارائه می‌دهد که عبارت اند از:

۱. جهانی است، نه محدود به کشورهای در حال توسعه، همان گونه که در مورد اهداف توسعه هزاره (MDGs) بود.
۲. مبتنی بر ارزش‌هایی مانند برابری و احترام به حقوق بشر است.
۳. بر رویکردهایی مانند موارد زیر تکیه دارد:

- تأمین مالی پایدار
- تحقیقات علمی
- نوآوری
- نظارت
- ارزیابی

۴. نیاز به روش جدیدی برای کار دارد که شامل اقدامات بین بخشی توسط چندین ذینفع است.

۵. هدف آن تقویت سیستم‌های بهداشتی به سمت پوشش همگانی سلامت (UHC) است.

این نوآوری‌ها را می‌توان برای سلامتی نیز مورد استفاده قرار داد.
به عنوان مثال:

- اقدام بین بخشی توسط ذینفعان متعدد به قرار دادن سلامت در همه بخش‌های سیاست گذاری کمک می‌کند و نقاط قوت چند ذینفع را با یکدیگر ترکیب می‌کند.
- تقویت سیستم‌های بهداشتی برای دستیابی به UHC به این معنا است که یک سیستم بهداشتی جامع، پوشش کاملی را با خدمات بهداشتی با پرسنل کامل و با مدیریت خوب ارائه می‌دهد. بنابراین از کاربران در برابر خطرات مالی محافظت خواهد شد.
- احترام به برابری و حقوق بشر از جمله عواملی هستند که منجر به سلامتی بیشتر برای همه افراد جامعه، نقص هیچ یک از آنها و توانمندسازی زنان می‌شوند.
- تأمین مالی پایدار به معنای جذب منابع جدید تأمین مالی و همچنین تأکید بر تأمین مالی داخلی با همسویی جریان‌های مالی به منظور جلوگیری از تکرار کارکردهای نظام سلامت است.
- تحقیقات علمی و نوآوری باید شامل تعادلی از تحقیقات در مورد عوامل و راه حل‌های پزشکی، اجتماعی و زیست محیطی باشد.

• نظارت و ارزیابی، نیازمند فناوری‌های جدید برای مدیریت حجم زیادی از داده‌های تفکیک شده برای دستیابی به گروه‌های مختلف، به منظور ردیابی پیشرفت به سوی هدف ۳ و سایر اهداف مرتبط با سلامت است.

ارکان یا بخش‌های توسعه پایدار چیست؟

سه رکن یا اصل پایداری زیست محیطی، اجتماعی و اقتصادی معرفی شده‌اند که با نام ESG (محیط زیست، اجتماعی، حکومت داری) نیز شناخته می‌شوند. این معیارها، استانداردهایی هستند که به منظور ارزیابی تأثیر و پایداری فعالیت‌های یک شرکت استفاده می‌شوند. آنها به سه حوزه اصلی زیست محیطی، اجتماعی و حکومتی تقسیم شده‌اند. معیار زیست محیطی، اثرات زیست محیطی، مانند انتشار CO2 و استفاده از منابع طبیعی را تجزیه و تحلیل می‌کند. معیار اجتماعی جنبه‌هایی مانند شرایط کار، حقوق بشر و شمول افراد را در نظر می‌گیرد.

همچنین معیار حاکمیت از سوی دیگر شفافیت، اخلاق تجاری و مدیریت را ارزیابی می‌کند. پذیرش معیارهای ESG به ترویج شیوه‌های تجاری مسئولانه و پایدار کمک می‌کند. در ادامه با هر یک از این بخش‌ها بیشتر آشنا خواهیم شد.



پایداری محیطی توانایی حفظ و حفاظت از محیط طبیعی در طول زمان از طریق شیوه‌ها و سیاست‌های مناسب، رفع نیازهای کنونی بدون به خطر انداختن در دسترس بودن منابع در آینده است.

1) عوامل موثر بر پایداری محیطی

پایداری محیطی، تحت تأثیر عوامل متعددی است که می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر تعادل اکولوژیکی و توانایی سیاره برای حفظ حیات داشته باشد که برخی از اصلی‌ترین آنها عبارت اند از:

- آلودگی هوا، آب و خاک
- تغییرات آب و هوایی ناشی از مقدار بیش از حد گازهای گلخانه‌ای منتشر شده در جو در اثر فعالیت‌های انسانی
- از دست دادن تنوع زیستی
- بهره برداری بیش از حد منابع طبیعی
- مدل‌های اقتصادی شامل مصرف ناپایدار

2) اهداف توسعه پایدار زیست محیطی

برای دستیابی به پایداری زیست محیطی، بخشی از اهداف کلیدی باید محقق شوند، از جمله:

- کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای به ویژه در بخش‌های حیاتی مانند

- تولید برق، صنعت، کشاورزی و حمل و نقل

- افزایش تولید و استفاده از انرژی منابع تجدیدپذیر

- اجرای سیاست‌های حفاظت از تنوع زیستی با رسیدگی به علل آن

- اتخاذ شیوه‌های پایدار در کشاورزی و زنجیره غذایی، مانند

- استراتژی‌های کشاورزی دقیق، بهینه سازی و افزایش کیفیت و بهره

- وری خاک از طریق یک سری مداخلات هدفمند با استفاده از:

- فناوری

- کشاورزی احیاکننده

- آگریوولتائیک

- روش‌های کشت غیرخاکی مانند سیستم‌های هیدروپونیک یا

- آئروپونیک

- کاهش ضایعات مواد غذایی

- افزایش آگاهی و مشارکت جوامع در مورد موضوع پایداری محیط

- زیست

- ترویج اقتصاد دایره‌ای

از جمله اقداماتی که برای پایداری اهمیت زیادی دارند، حفظ و مدیریت

پایدار منابع طبیعی از جمله موارد زیر برای اطمینان از تعادل اکولوژیکی کره

زمین و در دسترس بودن این منابع برای نسل‌های آینده ضروری است:

- آب
- خاک
- جنگل‌ها
- حیات وحش
- زیستگاه‌های طبیعی

پایداری اجتماعی



پایداری اجتماعی شامل تمرکز بر رفاه مردم و جوامع در مورد ترویج موارد زیر است:

- برابری
- حقوق بشر
- دسترسی به آموزش
- مراقبت‌های بهداشتی
- کار شایسته

هدف پایداری اجتماعی ایجاد جوامع فراگیر، کاهش نابرابری و تضمین رفاه درازمدت برای همه مردم با حفظ انسجام و عدالت است.

برای دستیابی به پایداری، باید بر موارد زیر غلبه کرد:

- فقر و نابرابری اجتماعی و اقتصادی

- تبعیض، تعصب و طرد اجتماعی
 - عدم دسترسی به منابع
 - ناامنی و درگیری در سطح محلی، منطقه ای و جهانی
 - حکمرانی ضعیف شامل پدیده‌هایی مانند فساد و ناکارآمدی نهادی
- در مسیر پایداری اجتماعی، ارتقای سیستم‌ها و سیاست‌هایی که می‌توانند نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی را کاهش دهند، نقش مهمی در تضمین دسترسی عادلانه به فرصت‌ها و منابع برای همه اعضای جامعه دارند. علاوه بر مبارزه با نابرابری، اهدافی که باید از نظر پایداری اجتماعی به دست آیند عبارت‌اند از:
- ارتقای سیاست‌هایی برای احترام به حقوق اساسی بشر، مانند حق بهداشت و آموزش
 - اتخاذ شیوه‌هایی برای ارزشمند شناختن افراد با پیشینه‌های مختلف، جنسیت، قومیت، توانایی و گرایش جنسی
 - ایجاد محیط‌های زندگی امن تر با اجرای کارآمدتر عدالت
 - ارتقای سلامت و رفاه روحی و جسمی مردم از طریق خدمات بهداشتی باکیفیت

پایداری اقتصادی



پایداری اقتصادی رویکردی است که در آن فعالیت‌های اقتصادی به گونه ای انجام می‌شوند که رفاه اقتصادی در دراز مدت را حفظ کنند و آن را ارتقا دهند. در عمل، هدف آن ایجاد تعادل بین موارد زیر است:

- رشد اقتصادی
- کارایی منابع
- برابری اجتماعی
- ثبات مالی

1) عوامل موثر بر پایداری اقتصادی

عوامل موثر بر پایداری اقتصادی عبارت اند از:

- مدیریت مسئولانه منابع
- ظرفیت کارایی و نوآوری سیستم‌ها و بنگاه‌های اقتصادی
- ثبات مالی در سطح کلان
- سطح نوآوری اجتماعی دولت‌ها، (یعنی تعهد هر کشور به ارتقای سیاست‌ها، برنامه‌ها و ابتکاراتی که به مسائل اجتماعی حیاتی مانند

فقر، برابری جنسیتی، دسترسی به آموزش و مراقبت های بهداشتی،
پایداری محیط زیست و سایر مسائل اجتماعی می پردازد.)
• همکاری بین المللی و مشارکت بین اداره دولتی و سازمان های
خصوصی

• سطح برابری و شمول اجتماعی

• مسئولیت سازمانی

2) نحوه پایداری یک اقتصاد

عوامل پایدار ساختن یک سیستم اقتصادی عبارت اند از:
• تشویق تولید انرژی از منابع تجدیدپذیر
• اتخاذ سیاست ها و مقررات تشویق کننده بهره وری انرژی
• ارتقای مدل های اقتصادی مبتنی بر اقتصاد دایره ای
که به این ترتیب قادر به کاهش ضایعات هستند و شامل بهره برداری از
منابع است.

دستیابی به این اهداف مستلزم موارد زیر است:

- تقویت شمول اجتماعی و اقتصادی
 - نوآوری فناورانه از طریق سرمایه گذاری اختصاصی
 - ارتقای حکمرانی کارآمد و شفاف
 - آگاهی و آموزش عمومی
- مدیریت مسئولانه منابع اقتصادی از اهمیت ویژه ای برخوردار است؛ زیرا
موارد زیر را تضمین می کند:
- به حداقل رساندن اثرات زیست محیطی
 - عدالت اجتماعی و اقتصادی

- اقتصاد مقاوم‌تر و چالش‌پذیرتر
- پابندی گسترده‌تر شرکت‌ها به مدیریت بر اساس اصول مسئولیت پذیری و اخلاق

آیا رکن چهارم اخلاقی هم وجود دارد؟

ستون دیگری از پایداری وجود دارد که می‌توانیم آن را به عنوان نقطه وسط مثلی تصور کنیم که سه ضلع دیگر را به هم متصل می‌کند. فرآیندهای منتهی به توسعه پایدار واقعاً چنین نبودند، اگر همه کسانی که در زنجیره تأمین درگیر هستند، پاداش منصفانه و پایدار دریافت نمی‌کردند. همچنین برخی از اقداماتی که قبلاً در نظر گرفته شده در این ستون گنجانده شده است، به عنوان مثال، احترام به حقوق بشر و ترویج مسئولیت اجتماعی. به صورت خلاصه، رکن اخلاقی، شامل مجموعه اصلی دستورالعمل‌های اساسی است که زیربنای اقدامات عملی ارائه شده در سه مورد دیگر است و شامل موارد زیر می‌شود:

- صداقت
- شفافیت
- انصاف
- احترام به تنوع
- ارتقای رفاه جمعی

کاربردهای توسعه پایدار



از جمله کاربردهای توسعه پایدار می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

• **استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر:** استفاده از منابع انرژی تجدیدپذیر

مانند باد، برق آبی یا خورشیدی راهی آسان برای کاهش اثرات زیست محیطی است.

• **ایجاد محصولات دوستدار محیط زیست:** که شامل موارد زیر است:

◦ پرهیز از استفاده از مواد شیمیایی یا مواد مضر

◦ ساخت اقلام کم مصرف

◦ اجتناب از اقلام یکبار مصرف

◦ ساخت اقلام قابل تعمیر

◦ تأمین قطعات به صورت محلی

همگی راه‌های مهمی هستند که با استفاده از آنها کسب و کارها می‌توانند، پایدارتر شوند.

• **بازیافت و کاهش ضایعات:** بازیافت راهی آسان برای کسب و کارها

برای پایداری بیشتر و کاهش ضایعات است.

- **استفاده از بسته‌بندی پایدار:** بسته بندی پایدار شامل چیزی است که به منظور بازیافت یا برای مقاصد دیگر مورد استفاده مجدد قرار می‌گیرد.
- **تبدیل ناوگان:** استفاده از وسایل نقلیه الکتریکی یا هیبریدی رد پای کربن را تا حد زیادی کاهش می‌دهد، کیفیت هوا را بهبود می‌بخشد و با تغییرات آب و هوایی مبارزه می‌کند.
- **کمپوست سازی:** کمپوست سازی به کاهش میزان زباله‌هایی که به محل دفن زباله می‌روند کمک می‌کند و در عین حال کودهای غنی از مواد مغذی را از زباله‌های آلی ایجاد می‌کند.
- **منبع یابی اخلاقی:** این روش تجاری شامل بررسی این امر است که محصولات و قطعات از کجا تأمین می‌شوند.
- **مدیریت زنجیره تامین پایدار:** این امر شامل ارزیابی هر جنبه از کسب و کار برای پایداری به منظور موارد زیر است:
 - کاهش ضایعات
 - بهبود کارایی
 - کاهش آلودگی
 - بهبود شرایط کار
- **مراقبت از کارکنان:** یک کسب و کار سالم به کارکنانی با ارزش و متعهد نیاز دارد.
- **مسئولیت اجتماعی شرکتی:** این امر شامل ایجاد برنامه‌هایی است که به جامعه محلی و جامعه گسترده‌تر برای ترویج برابری و شمول،

تقویت شهروندی شرکتی، کمک مالی یا از طریق داوطلبانه برای کمک به افراد محروم کمک می‌کند.

مزایای استفاده از توسعه پایدار در جوامع



مزایای استفاده از توسعه پایدار و کمکی که به رشد جوامع می‌کند را در ادامه بررسی خواهیم کرد.

رشد اقتصادی و معیشت

یکی از راه‌هایی که طرح‌های توسعه پایدار باعث رشد جامعه می‌شود، ایجاد فرصت‌های اقتصادی و بهبود معیشت است. به عنوان مثال، برنامه‌های FDI اغلب شامل آموزش حرفه ای و حمایت از مشاغل کوچک است. این طرح‌ها با تجهیز اعضای جامعه به مهارت‌ها و منابع، افراد را قادر می‌سازد تا شغل پایدار و درآمد ثابت ایجاد کنند. به عنوان مثال، در پروژه‌های توسعه کشاورزی خود، تکنیک‌های کشاورزی پایدار را معرفی می‌کند که باعث افزایش عملکرد محصول و کاهش وابستگی به نهادهای شیمیایی می‌شود. کشاورزان در زمینه موارد زیر آموزش دیده‌اند:

- کشاورزی ارگانیک

- زراعت
- جنگلداری
- مدیریت بقایای گیاهی
- کاشت مستقیم برنج
- روش‌های آبیاری کم مصرف

این شیوه‌ها، نه تنها بهره‌وری را افزایش می‌دهند؛ بلکه از محیط زیست نیز محافظت می‌کنند و منجر به معیشت پایدارتر خواهند شد.

بهبود سلامت و رفاه

سلامت جزء حیاتی توسعه پایدار است. ابتکاراتی که بر بهبود دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی، بهداشت و تغذیه تمرکز داشته، تأثیرات عمیقی بر رشد جامعه دارند. ابتکارات بهداشتی شامل ساخت کلینیک، ارائه واکسیناسیون و آموزش کارکنان بهداشت محلی است.

این تلاش‌ها سبب کاهش شیوع بیماری، بهبود سلامت مادر و کودک و افزایش امید به زندگی می‌شود. علاوه بر این، دسترسی به آب تمیز و سرویس بهداشتی مناسب برای جلوگیری از ایجاد و شیوع بیماری‌های منتقله از طریق آب ضروری است. پروژه‌های آب و فاضلاب تضمین می‌کنند که جوامع به آب آشامیدنی سالم و امکانات بهداشتی دسترسی دارند. این امر، نه تنها نتایج سلامتی را بهبود می‌بخشد، بلکه بهره‌وری را نیز افزایش می‌دهد؛ زیرا افراد سالم می‌توانند کار کنند و کودکان می‌توانند به شکل منظم تری به مدرسه بروند.

آموزش و توسعه مهارت

آموزش، سنگ بنای توسعه پایدار است. ابتکاراتی که بر بهبود دسترسی به آموزش با کیفیت و توسعه مهارت تمرکز دارند، افراد را توانمند می‌سازند و باعث رشد جامعه می‌شوند. برنامه‌های توسعه آموزش عموماً شامل ساخت مدارس، آموزش معلمان و ارائه بورسیه خواهند بود.

سرمایه گذاری در آموزش، کودکان و بزرگسالان را قادر می‌سازد تا دانش و مهارت‌هایی را کسب کنند که فرصت‌های جدیدی را برای آنها به وجود می‌آورد. علاوه بر این، برنامه‌های توسعه مهارت متناسب با نیازهای اقتصادی محلی به پر کردن شکاف بین آموزش و اشتغال کمک می‌کند. برای مثال، برنامه‌های آموزشی در بخش‌هایی مانند انرژی‌های تجدیدپذیر، فناوری اطلاعات و کشاورزی پایدار، اعضای جامعه را با مهارت‌های مورد نیاز برای بازارهای کار در حال ظهور مجهز می‌کند.

حفاظت از محیط زیست

حفاظت از محیط زیست و پرداختن به تغییرات آب و هوایی جزء لاینفک توسعه پایدار است. طرح‌هایی که بر موارد زیر متمرکز هستند، به جوامع کمک می‌کنند تا چالش‌های زیست محیطی را کاهش دهند و با آنها سازگار شوند:

- احیای جنگل‌ها
- مدیریت زباله
- انرژی‌های تجدیدپذیر
- استفاده پایدار از زمین متمرکز

برای مثال، بیشتر پروژه‌های احیای جنگل‌ها نه تنها با جنگل زدایی مبارزه می‌کنند؛ بلکه منابعی مانند الوار، میوه‌ها و گیاهان دارویی را در اختیار جوامع قرار می‌دهند. پروژه‌های انرژی‌های تجدیدپذیر، مانند نصب پنل‌های خورشیدی، وابستگی به سوخت‌های فسیلی را کاهش می‌دهند و انرژی پاک و مقرون به صرفه ای را برای جوامع فراهم می‌کنند. این ابتکارات ضمن ایجاد مزایای اقتصادی و اجتماعی، پایداری زیست محیطی را نیز افزایش می‌دهند.

شمول اجتماعی و برابری

ابتکارات توسعه پایدار در تلاش برای ایجاد جوامع فراگیر است که در آن همه اعضا دسترسی برابر به فرصت‌ها و منابع داشته باشند. این امر، شامل رسیدگی به نابرابری‌های اجتماعی و ترویج حقوق گروه‌های به حاشیه رانده شده است. ابتکارات FDI اغلب شامل برنامه‌هایی با هدف توانمندسازی زنان، جوانان و گروه‌های اقلیتی است.

برای مثال، برنامه‌های توانمندسازی زنان بر موارد زیر تمرکز دارد:

- افزایش فرصت‌های اقتصادی زنان

- بهبود دسترسی به آموزش

- مراقبت‌های بهداشتی

- ترویج برابری جنسیتی

این برنامه‌ها با پرداختن به نیازها و چالش‌های ویژه ای که زنان با آن مواجه هستند، به ایجاد جوامع عادلانه‌تر و انعطاف پذیرتر کمک می‌کند.

توانمندسازی و مشارکت جامعه

مشارکت جامعه عنصر کلیدی توسعه پایدار است. هنگامی که اعضای جامعه به گونه ای فعال در برنامه ریزی، اجرا و نظارت بر ابتکارات مشارکت داشته باشند، سرمایه گذاری بیشتری روی آنها صورت می‌گیرد و سبب افزایش احتمال موفقیت آنها خواهد شد. این رویکرد مشارکتی حس مالکیت را تقویت می‌کند و تضمین می‌کند که پروژه‌ها متناسب با نیازهای واقعی جامعه طراحی شده اند. رویکرد توانمندسازی جامعه شامل انجام نیازسنجی، سازماندهی جلسات جامعه و مشارکت دادن رهبران محلی در فرآیندهای تصمیم گیری است.

دادن فرصت و صدا به اعضای جامعه، تضمین می‌کند که ابتکارات مرتبط، موثر و پایدار باشند.